

Geachte commissie Infrastructuur en Milieu,

Op donderdag 16 februari staat het uitgestelde Algemeen Overleg Leefomgeving gepland, waarin u mooie stappen kunt maken naar een gezondere toekomst. Met deze brief wil ik graag uw aandacht vragen voor de volgende onderwerpen:

- Europa berispt Nederland vanwege slechte luchtkwaliteit
- Nederland voldoet nog steeds niet aan de Europese Luchtkwaliteitswet
- De verhoging van de maximumsnelheid naar 130 km/u leidt tot 12 extra overschrijdingen van de wet
- Luchtvervuiling zorgt voor hersenafwijkingen
- Export van extreem vervuilende brandstoffen door Nederlandse bedrijven naar Afrika is illegaal
- We hebben genoeg woorden gehoord, het is nu tijd voor daden

Europa berispt Nederland vanwege slechte luchtkwaliteit

Vorige week bracht de Europese Commissie een rapport uit waarin zij het Nederlandse milieubeleid evalueert¹. Het Nederlandse luchtbeleid komt er -terecht- bijzonder slecht vanaf. De Commissie geeft aan dat de luchtkwaliteit aanzienlijk moet worden verbeterd en de door de Wereldgezondheidsorganisatie aanbevolen niveaus dichterbij moet benaderen. De Europese Commissie noemt de luchtkwaliteit in Nederland "zorgwekkend" en geeft aan dat er snel beleid nodig is voor schonere brandstoffen, minder gereden kilometers en beter openbaar vervoer om de uitstoot van vervuilende stoffen te verminderen. "Die uitstoot heeft gevolgen voor de gezondheid, met name in de buurt van drukke wegen, wat een bijzonder nijpend probleem is voor Nederland", schrijft de Commissie. Ook geeft zij aan dat de uitstoot van ammoniak door landbouw snel beperkt moet worden.

Nederland voldoet nog steeds niet aan de Europese Luchtkwaliteitswet

Uit de voortgangsrapportage van het NSL die vandaag op uw agenda staat blijkt onder andere het volgende:

- Nederland voldoet nog steeds niet aan de Europese grenswaarden voor fijnstof en NO₂. Voor fijnstof moest Nederland al in 2012 voldoen aan die grenswaarden; voor stikstofdioxide vanaf 2015. Beiden is niet gelukt.
- In 2020 zullen de Europese grenswaarden voor zowel voor fijnstof als stikstofdioxide naar verwachting van het RIVM nog steeds niet overal gehaald worden. *Het aantal overschrijdingen van de grenswaarde van fijnstof zal zelfs weer gaan stijgen in de toekomst*, volgens het RIVM².
- Het RIVM verwacht dat in 2020 nog bijna zes miljoen Nederlanders worden blootgesteld aan fijnstofconcentraties boven de advieswaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie.
- De 'Aanpak stedelijke knelpunten' zoals door de Staatsecretaris in haar brief wordt genoemd is volstrekt ontoereikend, omdat:
  - alleen voor Rotterdam en Amsterdam financiële middelen beschikbaar zijn gesteld, terwijl ook buiten deze steden knelpunten optreden;
  - 8 miljoen euro per stad onvoldoende is om de knelpunten in Amsterdam en Rotterdam op te lossen (en in schril contrast staat met -bijvoorbeeld- de 1,2 miljard die het kabinet in extra asfalt bij Amelisweerd investeert);
  - er tegelijkertijd nauwelijks landelijk beleid wordt genomen om de luchtvervuiling aan te pakken en zelfs beleid wordt ingezet dat de luchtkwaliteit alleen maar verslechtert, zoals verhogen maximumsnelheid, afbouwen fiscale stimulering elektrisch rijden en alsmaar verder asfalteren van het land.

1 Het rapport van de Europese Commissie over het Nederlandse milieubeleid staat hier: http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/report_nl_nl.pdf

2 Van totaal 100 punten overschrijding van de PM10 etmaalwaarde (54 langs de weg, 46 bij veehouderijen) in 2015 naar 218 punten (169 langs wegen, 49 bij veehouderijen) in 2020. Bron: NSL monitor 2016 (agendastuk voor deze vergadering).

Er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat de aanpak stedelijke knelpunten ervoor zal zorgen dat deze knelpunten, noch in Amsterdam, noch in Rotterdam, noch elders, worden opgelost.

De verhoging van de maximumsnelheid naar 130 km/u leidt tot 12 extra overschrijdingen van de wet

Het RIVM heeft op uw verzoek de effecten van de snelheidsverhoging naar 130 kilometer per uur op de luchtkwaliteit berekend. De brief van de Staatssecretaris over dit onderzoek lijkt te concluderen dat er weinig aan de hand is. Verschillende media namen dit bericht over en concludeerden soms zelfs dat 130 rijden goed is voor de luchtkwaliteit³. De feitelijke conclusies van het RIVM rapport luiden echter:

- 130 km/u rijden leidt tot meer luchtvervuiling dan 100 of 120 km/u rijden
- De verhoging van de maximumsnelheid leidt naar verwachting tot 12 extra overschrijdingen van de Europese luchtkwaliteitswet (voor stikstofdioxide)
- Daarmee doet de verhoging van de maximumsnelheid de verbetering van de luchtkwaliteit door de verschoning van het wagenpark deels teniet.

Overigens is een maximumsnelheid van 130 km/u ook vanuit klimaatoogpunt niet te verdedigen. De recente ratificatie van het klimaatakkoord vraagt om flinke aanscherping van het klimaatbeleid. Eerder onderzoek van het planbureau voor de leefomgeving (PBL)⁴ gaf al aan dat het verlagen van de maximumsnelheid een van de maatregelen is die genomen moet worden om aan het Urgenda klimaatzaakvonnis te voldoen. Voor het behalen van de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs is nog meer nodig.

Luchtvervuiling zorgt voor hersenafwijkingen

Dat vervuiling van de lucht zorgt voor hart- en vaatziekten, longkanker, COPD en astma bij kinderen is inmiddels algemeen bekend. Steeds meer onderzoek laat zien dat luchtvervuiling ook tot hersenaandoeningen leidt. Begin dit jaar verscheen een Canadees onderzoek waaruit blijkt dat wonen langs een drukke weg de kans op dementie sterk verhoogd⁵. Eind vorig jaar werd een Belgisch onderzoek gepresenteerd waarin wordt bevestigd dat jongeren zowel op de korte als lange termijn slechter presteren op school als de lucht vervuild is⁶. Dit zijn twee voorbeelden van de alsmaar groeiende hoeveelheid studies waarmee de schadelijkheid van luchtvervuiling en de omvang van de gezondheidsschade keer op keer wordt aangetoond.

Export van extreem vervuilende brandstoffen door Nederlandse bedrijven naar Afrika is illegaal

Nederlandse bedrijven zoals Vitol en Trafigura exporteren extreem vervuilende brandstoffen naar West Afrikaanse landen. Uit juridisch onderzoek van het Centrum voor internationaal milieurecht (CIEL) in opdracht van het Zwitserse PublicEye en Milieudefensie blijkt dat dit illegaal is⁷. Verschillende Afrikaanse steden hebben door deze 'dirty diesel' te maken met extreem hoge concentraties luchtvervuiling, met alle gevolgen voor de gezondheid van de mensen in deze miljoenensteden.

3 In een ingezonden brief in Trouw heb ik dit proces destijds beschreven, zie "Gegoochel om 130 km te kunnen rijden" <https://milieudefensie.nl/nieuws/pers/berichten/gegoochel-om-130-km-te-kunnen-rijden>, Trouw, 18 november 2016

4 PBL. Quick scan mogelijke aanvullende maatregelen emissiereductie 2020 ten behoeve van Urgenda klimaatzaak. Rapport | 01-09-2015. <http://www.pbl.nl/publicaties/quick-scan-mogelijke-aanvullende-maatregelen-emissiereductie-2020-ten-behoeve-van-urgenda-klimaatzaak>

5 Living near major roads and the incidence of dementia, Parkinson's disease, and multiple sclerosis: a population-based cohort study. Chen, Hong et al. The Lancet, jan 2017.

6 Recent versus chronic exposure to particulate matter air pollution in association with neurobehavioral performance in a panel study of primary schoolchildren. Environ Int. 2016 Oct;95:112-9.

7 Illegaal onder het verdrag van Basel, internationaal gewoonterecht en vanwege de mensenrechten, lees het volledige rapport van CIEL op <https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/ciel-legal-opinion-on-dirty-diesel/view>

We hebben genoeg woorden gehoord, het is nu tijd voor daden

Bijna iedere politieke partij heeft zich inmiddels uitgesproken voor het belang van gezonde lucht. Dat is fijn en ook logisch, gezondheid is tenslotte het grootste goed dat we hebben. De staatssecretaris heeft aangegeven te willen streven naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie - iets waar vorig jaar nog meer dan 80.000 mensen om vroegen via een petitie van Milieudefensie. Het zijn mooie woorden, maar helaas blijven de daden te vaak uit.

Milieudefensie vraagt u het rapport van de Europese Commissie, de oproep van tienduizenden mensen en de volksgezondheid zeer serieus te nemen.

Wij verzoeken u daarom om een luchtkwaliteitsplan op te stellen,

- Waarmee uiterlijk in 2025 de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (danwel de update daarvan die gemaakt dient te worden door de Gezondheidsraad) zijn behaald, met tussentijdse evalueerbare doelen;
- Waarvoor de juiste financiële en beleidsmatige middelen worden begroot en gepland;
- Dat nadruk legt op maatregelen die ook leiden tot minder CO2 (win-win).

Ik vraag u ook om de snelheidsverhoging naar 130 km/u zo snel mogelijk terug te draaien.

Nederland overtreedt de Europese luchtkwaliteitswet. Het verhogen van de maximumsnelheid naar 130 km/u heeft geleid tot 12 extra overschrijdingen van de wet. Daarom kan de snelheidsverhoging geen stand houden. Bovendien leidt het rijden van 130 km/u tot substantieel meer CO2 uitstoot. Het verhogen van de maximumsnelheid moet dus worden teruggedraaid.

Tot slot vraag ik u om de minister te vragen om het verdrag van Basel te handhaven, de export van deze dirty diesel te verbieden en te onderzoeken welke producten nog meer geëxporteerd worden in strijd met internationaal recht.

Ik wens u een productief en ambitieus overleg.

Met vriendelijke groet,

Anne Knol
Milieudefensie